

Groepshuisvesting vraagt meer van diergezondheid

Als zeugen in groepen worden gehouden, is dat goed voor het dierenwelzijn. Voor de diergezondheid is het echter niet meteen een voordeel. De zeugen komen immers met meer soortgenoten in contact. Varkensdierenarts Bart Wille van Diergeneeskundig Centrum De Slinge in Aalten geeft adviezen voor het gezond houden van zeugen in groepshuisvesting.

GEESJE ROTGERS

In de Achterhoek - het praktijkgebied van Diergeneeskundig Centrum De Slinge - is zo'n 90 procent van de zeugenhouders al omgeschakeld naar groepshuisvesting, schat Bart Wille. De variëteit aan gekozen huisvestingssystemen is groot: sommigen kozen voor een strostal, anderen voor voerligboxen of voerstations, de een hanteert stabiele

groepen en de ander semi-stabiele. Wat diergezondheid betreft zijn de systemen vergelijkbaar, ervaart Wille. "In alle huisvestingssystemen is een goede diergezondheid te bereiken." Dat bleek ook uit een studie van Wageningen UR Livestock Research naar groepshuisvesting van zeugen tijdens de vroege dracht (december 2009). Ook hier was de conclusie dat in

alle huisvestingssystemen goede resultaten zijn te behalen. De managementvaardigheden van de ondernemer maken het verschil.

Infectedruk hoger in groep

In groepshuisvesting lopen dieren eerder 'tegen ziekten aan'. Dat is logisch, ze komen met veel meer soortgenoten in contact, zeker als gewerkt wordt met semi-stabiele groepen. In de individuele voerligboxen hadden zij hooguit een linker- en rechterbuurvrouw. Ook de introductie van nieuwe dieren in de groep is telkens weer een risico. Volgens dierenarts Wille is het belangrijk te werken aan de weerstand van de zeugen, zodat zij minder kwetsbaar worden voor infecties. "Het management, de huisvesting en de voeding moeten optimaal zijn voor een maximale weerstand. We kunnen de dieren enten wat we willen, maar als de weerstand niet goed is, slaat zo'n enting niet aan."

Volgens Wille is een infectie op een groter bedrijf veel moeilijker onder controle te krijgen en te houden dan op een klein bedrijf. "Een abortus blauw-infectie geeft op een klein bedrijf meestal maar een paar maanden klinische problemen, waarna de infectie weer stabiel wordt. Op een groot bedrijf is het geregeld een paar jaar doormodderen. Dat heeft alles te maken met het veel grotere aantal diercontacten."

Infecties onder controle houden

Twee keer per jaar neemt Wille bloedmonsters voor onderzoek op respiratoire aandoeningen (App., abortus blauw, Mycoplasma, circo). Voor de bedrijfs-screening maakt hij op dit moment gebruik van het Respig-programma van diergeneesmiddelenfabrikant Intervet. De uitslagen van de bloedonderzoeken, secties en de klinische bevindingen worden in het programma bijgehouden. In Respig worden

FOTO: MARCEL BEKKEN

alle gegevens van de deelnemende bedrijven verzameld en geanalyseerd, zowel per bedrijf als over de bedrijven heen.

“Met de voeradviseur en eventueel de handelaar, worden de uitkomsten van de analyses besproken”, zegt Wille. “We zitten ongeveer twee keer per jaar met het adviseursteam om tafel, en als het nodig is vaker. Ook kijken we op basis van bloeduitslagen of klachten op het vleesvarkensbedrijf verband houden met de situatie op het zeugenbedrijf.”

Conditie moeilijker te controleren

Als de zeugen naast elkaar in de rij staan, is het gemakkelijk om de conditie van alle dieren in korte tijd te controleren. Dat is anders bij zeugen in de groep, zeker naarmate de groep groter is en er dieren in een verschillend drachtstadium door elkaar lopen. “Ga af en toe met een spekdiktemeter de stal in om wat zeugen objectief te meten”, adviseert Wille. “Zeker als je het idee hebt dat het niet helemaal lekker loopt.” Ook is

het geen overbodige luxe om het voerschema regelmatig te (laten) controleren. Want voert u wat u denkt te voeren? Geeft de voercomputer aan wat het dier werkelijk voorgeschoteld krijgt? “Ik constateer geregeld dat het voerschema niet helemaal klopt”, zegt Wille. Dat er vaak afwijkingen zijn tussen wat men denkt te voeren en wat men werkelijk voert, wordt bevestigd door onderzoek van de Gezondheidsdienst voor Dieren.

Gezondheid in bouwplannen

Als er gebouwd of verbouwd gaat worden, heeft de ondernemer veel mogelijkheden om een forse stap te maken in diergezondheid. Wille: “Zodra ik weet dat een varkenshouder bouwplannen heeft, vraag ik om ze te mogen inzien. Het is jammer als er keuzes worden gemaakt die nadelig zijn voor de diergezondheid.” Waar let varkensdierenarts Bart Wille op bij het bestuderen van het bouwplan? De biosecurity (de looplijnen op het bedrijf) is enorm belangrijk. De verschil-

lende diercategorieën (kraamzeugen, dragende zeugen, gespeende biggen, vleesvarkens) mogen niet met elkaar in contact staan. Dit betekent: geen rechtstreekse diercontacten, geen contact met mest (via schoeisel, kleding, voorwerpen). Speenbiggen zijn de ‘gevaarlijkste’ groep. Deze dieren hebben de minste weerstand en houden gemakkelijk infecties in stand. Als je deze dieren niet heel strikt scheidt van andere groepen, blijf je ziekten heen en weer slepen over het bedrijf.

Het advies luidt: niet van de ene naar de andere groep lopen in dezelfde kleding en laarzen. Op vele bedrijven is dit advies lastig op te volgen doordat de speenafdelingen bijvoorbeeld direct tegenover de kraamafdelingen liggen. Maar ook met een minder optimale inrichting is veel mogelijk. “Ik ken een varkenshouder die eerst terugloopt over de centrale gang naar de hygiënesluis om zich om te kleden, en vervolgens de volgende diercategorie bezoekt.”

Varkensdierenarts Bart Wille voor de praktijk in Aalten.

Tips voor een gezonde groep zeugen

Stalklimaat. De ongunstige plekken in de stal zijn te herkennen aan het liggedrag. Ligen de jonge, pas gedekte zeugen altijd op een bepaalde plek, dan is de kans groot dat dit de minst aangename plek is in de stal. De laagste zeugen in de rangorde krijgen de minder behaaglijke ligplekken ‘toebeedeeld’ (onrustige plekken, minder gunstig stalklimaat).

Vruchtbaarheid. Groepshuisvesting is niet nadelig voor de vruchtbaarheid. Wel is het beter een aparte groep te formeren voor de eersteworps zeugen en eventueel de ‘mindere’ tweedeworps. Deze dieren handhaven zich nog niet goed in de groep – ze staan onderaan in de hiërarchie, worden verjaagd, en ervaren daardoor veel stress. Dat kan leiden tot terugkomers.

De helft minder antibiotica. “Ja, dat kan best in de varkenshouderij”, meent Wille. In de varkenshouderij heb je vele virussen en bacteriën die ziekten kunnen veroorzaken, maar varkens hoeven daar geen last van te hebben, mits hun weerstand op peil is!